

Sumari

De la poma de la Blancaneu a la poma d'Apple <i>Introducció</i>	9
Princeses i cavallers, Robocop i Alien <i>L'amor de tota la vida</i>	17
Lesbianes raperes, <i>drag queens</i> voladores i lleons <i>queer</i> <i>L'orientació sexual</i>	29
De l'àngel de la llar a l'àngel (robòtic) de Victoria's Secret <i>La cosificació de la dona</i>	43
Donesdrac, gitanes enamorades i panteres <i>El racisme</i>	61
Caputxetes, homes de les galàxies i rosses amb fusell i <i>katana</i> <i>La violència</i>	75
Tasses de te, segrestadors enrotllats i fórmules matemàtiques <i>La seducció</i>	89
Plàtans amb condons, desitjos enllaunats i canoesvulva <i>L'educació sexual i la pornografia</i>	101

La intimitat en directe	
<i>La digitalització</i>	115
Nius en mig d'huracans i discapacidades ocupes	
<i>El capitalisme</i>	125
Portal interestel·lar	
<i>Llista de llibres i articles per saber-ne més</i>	135
Consell de sàvies	
<i>Agraïments</i>	143

De la poma de la Blancaneu a la poma d'Apple

«Mai més no tornarà a tastar la vida real.»

Navegant per l'Instagram de la il·lustradora, dibuixant i grafitera musulmana i sudanesa Alaa Satir (@alaasatir), em topo amb aquesta frase en un dibuix de la reina malvada de la Blancaneu, amb la poma enverinada que acabarà mossegant la protagonista. La poma que hi apareix, però, és el logotip d'Apple. El meu iPhone nou de trinca té una aplicació per comptar el temps que passo davant de la màquina, desconnectada del món físic, prenent nota dels minuts en què tinc els ulls fixats en una pantalla que, en aquell moment, em recorda els perills de fer-ho. I que, molt abans de l'existència d'Internet, ja hi havia quelcom que ens feia perdre el contacte amb la realitat. L'amor.

La il·lustració de Satir, i l'acte de mirar-la a través de la pantalla, defineix la relació que tenim amb els dispositius electrònics i el romanticisme. És un estira-i-arroña, un joc de la corda. A una banda del fil, hi ha campanyes com el #NiUnaMenos a l'Argentina, els dibuixos de Satir per reivindicar els drets de les dones i per donar suport a la revolta popular sudanesa, o el moviment per visibilitzar la sexualitat femenina al Japó de l'artista Megumi Igarashi, en què la tecnologia intervé per construir unes relacions amoroses lliures de violències. De l'altra banda estant, tiba ben fort l'aïllament i el tancament en nosaltres mateixes que faciliten tant els aparells electrònics com les visions més retrògrades sobre l'amor romàntic.

La imatge de Satir és, doncs, una fotografia perfecta de la situació en què ens trobem, almenys a les societats occidentals, en la relació entre l'amor i el món digital. A Europa, els Estats Units, Nova Zelanda o Austràlia encara hi perviuen creences del que s'anomena amor romàntic tradicional. L'amor romàntic tradicional és el que veiem a moltes pel·lícules de Disney, inclosa *Blancaneu*, o a tantes altres de romàntiques: noi coneix noia, s'enamoren a primera vista i, després d'un seguit d'entrebanca, viuen feliços per sempre. Per a les noies heterosexuales, les que se senten atretes sexualment i amorosament pels nois, l'afecte d'un home ha estat l'objectiu que, durant anys i panys, la societat ens ha animat a aconseguir. Això ha tingut conseqüències molt importants en l'organització de la societat. Ho escriu la feminista Kate Millet: «L'amor és l'opi de les dones. Mentre nosaltres estimàvem, els homes governaven.» Ho canta la P!nk: «Què ha passat amb el somni d'una nena que vol ser presidenta? Està ballant en un vídeo al

costat de 50 Cent.»A la il·lustració de la Reina, a més a més, hi apareix la poma d'Apple. La tecnologia digital, igual que l'amor romàntic, és una de les forces que avui influeixen en la nostra manera de viure i de relacionar-nos amb els altres. Igual que la poma de la Blancaneu, que l'enverina i l'adorm, la tecnologia ens pot aïllar del món físic, el món en què vivim amb tots els nostres sentits. Ara bé, existeix la llegenda urbana, desmentida, que diu que Apple va triar una poma com a símbol en homenatge a Alan Turing. Turing va ser un matemàtic anglès que va fer grans aportacions a la informàtica. Va ser un heroi durant la Segona Guerra Mundial, perquè va inventar com desxifrar l'Enigma, la màquina que encriptava els missatges que s'enviaven els nazis. Turing no va tenir una vida fàcil. Era homosexual, sentia atracció sexual i amorosa pels homes, i això, al seu país, es castigava amb presó. Turing va arribar a sotmetre's a tractaments d'hormones, el mètode que llavors es creia que «curava» l'homosexualitat —malgrat que l'homosexualitat no es pot guarir, no és una malaltia—, però no va poder aguantar la pressió. Turing es va suïcidar mossegant una poma amb cianur.

Així doncs, la poma d'Apple, a la imatge de Satir, em recorda el preu que moltes persones han hagut de pagar per desitjar i estimar d'una manera diferent a la norma. Però, a la vegada, veig el dibuix com un avís. Apple és una de les indústries més poderoses del món. Cada cop més, el sistema econòmic que regeix la majoria del món, el capitalisme, absorbeix aquelles identitats o maneres d'estimar fora de la norma i crea maneres de viure-les que es basen en el consum. Les marques comercials també utilitzen aquestes maneres de viure com a reclams per als seus productes, per fer veure que són

molt enrotllades. El que us explico pot sonar complicat. No us preocupeu. En aquest llibre intentarem desxifrar què significa tot això, perquè pugueu estimar i desitjar com us sentiu més còmodes. Això passa per entendre, sobretot, quins condicionants tenim a l'hora de realitzar aquestes accions.

Per una banda, ens diuen que l'amor romàntic és importantíssim a la nostra vida, però que no el podem controlar. La societat ens posa mil traves per estimar, però a la vegada ens ofereix solucions estàndard per fer-ho. Passos i remeis que trobem a revistes, llibres d'autoajuda, vídeos de YouTube, fòrums a la xarxa o als anuncis publicitaris que són iguals per a tothom, sense tenir en compte com som cada una de nosaltres: segueix aquests passos per lligar, compra-li això, fes una escapada romàntica, prova aquestes postures sexuals...

La raó d'aquest sistema tan complicat de relacions i missatges l'explica la filòsofa Carrie Jenkins. L'amor romàntic tradicional s'ha fet servir per regular la sexualitat de les persones i el vincle intens entre elles, ha forçat que tothom tingués una sola manera de relacionar-se en l'àmbit amorós: la parella permanent, heterosexual i monògama —aquella en què els dos membres tan sols tenen relacions sexuals, amoroses i afectives entre ells. Els estats occidentals, que han dominat el món en els darrers segles, han tingut interès a promocionar un model de societat basat en nuclis de parelles heterosexuals i monògames. Entre altres raons, perquè així han pogut mantenir un model de societat en què les persones blanques, heterosexuals, de classe mitjana-alta i sense discapacitat tenen més privilegis que la resta.

Per l'altra, tal com analitza la investigadora Ingrid Guardiola, la relació amb els altres i el món cada vegada està més influenciada per les pantalles que ens envolten. Les pel·lícules, les sèries de televisió, els videoclip, les xarxes socials o els serveis d'*streaming* modelen les nostres conductes i idees, juntament amb les relacions que tenim amb els nostres familiars, a la feina, a l'escola o a l'espai públic. Davant d'això, sorgeixen els dubtes: el món digital, amb els seus algoritmes, amb la finestra que suposa a realitats diferents a la del nostre dia a dia, i amb la seva capacitat per transmetre grans quantitats d'informació a moltíssima gent en un obrir i tancar d'ulls, ens fa més fàcil desitjar i estimar lliurement? Ens ajuda a combatre la utilització de l'amor romàntic que s'ha fet per mantenir relacions de poder entre les persones?

Perquè no ens estresseu intentant treure'n l'entrellat, he de dir-vos, com a dona que inicia el camí de la trentena, que amb el pas dels anys vas aprenent a fer servir les eines digitals en les teves relacions amoroses i sexuals. També entens amb quina manera d'estimar et sents més còmoda. Jo, per exemple, he arribat a la conclusió que soc una dona heterosexual a qui li agrada tenir diversos amants, que cuidaré i valoraré. Ara bé, quan m'enamoro intensament, prefereixo allitar-me només amb aquella persona i compartir-hi un projecte de vida estable. No em casaré, almenys no amb una de les típiques bodes amb tota la parafernàlia, perquè no m'hi sento còmoda. M'agraden més els actes d'amor quotidians que no pas les grans cerimònies. Ara bé, estic oberta a canviar tot el que us he explicat.

L'exclusivitat sexual quan tinc parella estable no vol dir que sigui afectiva. No hi ha un home de la meua vida. Hi ha persones de la meua vida. Estimo els meus familiars, els meus amics, fins i tot les meues mascotes, i seré al seu costat sempre que em necessitin. Cada un dels homes que he estimat romànticament, a més, tenen un lloc al meu cor. Els que m'han tractat malament, per molt bojament enamorada que n'hagués estat, no. Tampoc penso donar a les relacions amoroses romàntiques que jo pugui tenir una importància immensament superior a la de la resta de relacions que mantinc. Durant molts anys, em vaig sentir fatal per no tenir xicot, no només per una qüestió d'autoestima, sinó perquè creia que hi havia coses que tan sols em podia donar una parella. Amb el temps vaig descobrir que no, que quan tenia problemes o necessitava afecte disposava d'una xarxa de persones, amb qui mantenia relacions no romàntiques, a qui podia recórrer i a qui podia ajudar.

Per entendre què vull realment, estic fent un camí en què descarto els elements de l'ideal romàntic que no em van bé, mentre vaig coneixent models alternatius. Per començar a fer-ho, em va ajudar molt la idea de Carrie Jenkins sobre l'amor romàntic. Per a ella té una base biològica, un sentiment envers una o altres persones, però que adopta un rol social. Seria una experiència semblant a la relació entre les ganes de menjar i la gastronomia. Tota la humanitat menja, però cada poble té una cultura diferent al voltant de com fer-ho: uns plats típics, uns coberts...

Seguint aquesta idea, Jenkins recomana que canviem de l'amor romàntic allò que creiem que s'ha de canviar, sobretot

la part que serveix per imposar una sola forma d'estimar. Ella suggereix que una bona manera de pensar l'amor romàntic seria agafar l'atracció i l'afecte entre adults i fomentar que estableixin connexions i vincles íntims que siguin significatius per a les seves vides. El nombre de persones implicades i el seu gènere, és a dir, si són dones, homes o persones que no s'identifiquen amb cap de les dues categories, no importa. A partir d'aquí, cada parella, o grups de persones, consensuària com manté relacions sexuals, si tenen fills, si viuen juntes, com seria la seva família, si decideixen no allitar-se amb altres persones, etc.

Així doncs, en aquest llibre no hi ha cap definició universal sobre què és l'amor romàntic ni quins són els passos per assolir-lo i mantenir-lo. Hi trobareu eines per entendre els vostres desitjos, sentiments, emocions i afectes envers altres persones, i com aquests poden ferir-nos i ferir els altres. I al contrari, esbrinarem com ens poden alliberar i fer feliços els altres. En els nou capítols em fixo en temes que afecten com entenem l'amor: l'orientació sexual, la identitat de gènere, la cosificació (el tractament de les persones, sobretot les dones, com a objectes sexuals), el racisme (la discriminació que pateixen les persones no blanques), la seducció, la pornografia, l'educació sexual i el capitalisme, i explico com el món digital i les pantalles influeixen en aquests aspectes.

La idea d'amor que utilitzo és l'entesa a Occident, l'amor romàntic. Primer, perquè soc una dona occidental que ha viscut en societats occidentals, i he après a estimar en base als models que hi ha. Segon, perquè el domini d'Occident sobre la resta del món ha exportat el seu model d'amor a altres pa-

isos, i ha interferit en les maneres d'estimar d'altres indrets. L'amor romàntic occidental ha privilegiat les relacions entre dones i homes (heterosexuals) i ha deixat de banda les mantingudes per lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals. Per això, per analitzar com hem entès l'amor i les relacions que establim, agafo de base l'amor occidental i heterosexual i analitzo com ha marcat la vida de les persones. També parlo de com l'amor practicat per persones LGTBI, o que no són blanques, pot ajudar a crear una idea d'amor que sigui més còmoda per a tothom.

El llibre no té una conclusió. Ho he fet expressament. El llibre és una eina, i l'amor, en la forma que vosaltres vulgueu, és un procés que canvia al llarg de la vida. No és el final del camí, com ens diuen a tantes pel·lícules romàntiques. La conclusió del llibre l'escriureu vosaltres, com jo, durant la vostra vida.

PRINCESES I CAVALLERS, ROBOCOP I ALIEN

L'amor de tota la vida

*We used to be crazy in love
Can we go back to how it was?
When did you get too comfortable?
'Cause I'm too good for that, I'm too good for that
Just remember that, hey
I ain't gon' be cooking all day, I ain't your mama
I ain't gon' do your laundry, I ain't your mama
I ain't your mama, boy, I ain't your mama*

Jennifer López. «Ain't Your Mama», 2016.

Fa uns anys, em vaig enamorar perdudament. El vaig conèixer en una reunió de feina. Vam anar a fer un cafè, i durant tota la trobada tan sols desitjava endinsar-nos en algun racó de Barcelona, la ciutat on érem, i fer l'amor salvatgement. No ens vam embolicar. Al llarg d'uns mesos, m'anava enviant missatges de WhatsApp sobre qüestions de feina, fins que un dia em va dir que li agradava moltíssim. Vam quedar, ens vam allitar. Jo estava als núvols. Cada carícia seva, cada petó, feia que em fongués, tremolant. La nit abans de la primera trobada, no vaig poder dormir. Tenia un estol de papallones a l'estómac. El cor batejava desbocat.

Després de trobar-nos, els missatges que ens enviàvem eren d'allò més apassionats. Les fotografies, eròtiques. Però ell no podia quedar mai. Estava enamorat, deia, però no tenia

temps. Fins que, de cop i volta, va tallar la comunicació amb mi. Per raons de feina, ens anàvem veient, i la flama es mantenia, candent. Amb el temps, vaig entendre que ell aniria desapareixent i tornant a la meua vida quan estigués calent. Sempre que ho feia, em deia com de meravellosa era jo i com d'apassionada era la nostra connexió. La flama, les papallones, el cor a mil, tornaven a sortir. Vaig entendre que, si hi volia fer un clau de tant en tant, l'havia de tractar amb menyspreu, i ser tan freda com ell.

Perquè tan bon punt li mirava als ulls mentre practicàvem sexe, quan pensava en com de suau era la seva pell i com m'agradava la seva olor, tornava a caure a la trampa. Als plors desconsolats quan marxava. A com de desgraciada em sentia. Ell mai m'explicava per què no volia sortir amb mi, ho mantenia flotant a l'aire, deixava la porta de la relació entreoberta. Que sentia una connexió emocional molt forta, però que no podia ser. Deixava que fos jo qui gestionés les expectatives de la relació, qui es fes il·lusions i s'esforcés a saber què coi feia malament perquè no volgués estar amb mi. Li enviava fotografies sensuals, per veure si així tornava amb mi. Hi tornava. Però llavors marxava. La dinàmica era perversa. Fins que, un dia, vaig saber que, mentre es comportava així amb mi, també ho feia amb altres. Que aquell missatge especial per desitjar-me Bones Festes l'havia enviat a altres dones. Que n'hi havia d'altres que, com jo, havien patit les seves manipulacions. Llavors vaig posar-hi punt final. Sempre vaig saber que n'estava enamorada, però que mai l'havia estimat. Una vegada les papallones van marxar, la flama es va apagar i el cor va bategar a ritme normal, ell va deixar d'importar-me.

© del text: Marta Roqueta-Fernández, 2019
© del disseny de la portada: Edu Blasi Rovira, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2019
C/ Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat

Primera edició: setembre de 2019

ISBN: 978-84-1303-128-6

DL: L.1.025-2019

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.